

Lục Tỉnh Tân Văn

聞新省六

GIÁ BÀN:
 Một năm . . . . . 6\$00
 Sáu tháng . . . . . 3\$50
 Ba tháng . . . . . 2\$00

ADMINISTRATION
 ET RÉDACTION:
 Saigon, Rue Cathala, 153-155 (1er Etage)

GIÁ BÀN:
 Một năm . . . . . 7\$00
 Sáu tháng . . . . . 4\$00
 Ba tháng . . . . . 2\$25

GIÁ BÀN:
 Một năm . . . . . 7\$00
 Sáu tháng . . . . . 4\$00
 Ba tháng . . . . . 2\$25

MỖI TUẦN LẺ RA BA KỶ:
NGÀY THỨ HAI, NGÀY THỨ TƯ VÀ NGÀY THỨ SÁU
 Mỗi số bán lẻ . . . . . 0\$04

TELEPHONE N° 476 Adresse télégr.: LUCIEN-SAMON

POUR LES ABONNÉS:
 à SAIGON: Aux bureaux du journal.
 à HANOI: Aux bureaux de Trung-tâm-Tân-Văn.

On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

MỤC-LỤC

1. — Việc học ngày xưa, Việc học ngày nay, Việc học ngày sau.
2. — Lòng thành kính của người An-nam.
3. — Chấn chỉnh quan trường.
4. — Đem thân mà điếu lợi quyền chạng.
5. — Chấn chỉnh quan thuế.
6. — Hoàng đế A to mên.
7. — Tho tin.
8. — Tiểu thuyết.
9. — Thông báo.
10. — Khôi hải.
11. — Sự xuất thân kỳ.
12. — Hứng trướng.
13. — Oan kia theo mãi.

Việc học ngày xưa, Việc học ngày nay, Việc học ngày sau

(L'Enseignement d'autrefois, d'aujourd'hui et de demain)

(Tiếp theo)

Ta thử hỏi những nhà giàu có, có con được văn-bằng tốt-nghiệp rồi, đứng xem họ muốn chi nữa, thì quyết hẳn là họ đồng-thinh mà xin mở một trường Trung-dãng-học Đại-pháp tại Saigon, để cho học trò An-nam được thi lấy văn-bằng tú-tài và mọi thứ văn-bằng Đại-pháp. Vậy bởi vì là nghề thông-ngôn thơ-ký ngày nay cũng đã nhiều kẻ làm quá rồi, người giàu có con lại muốn cho con được vào hạng tham-biên (kỳ-lục), theo thứ người Đại-pháp kia.

Mà những kẻ có văn-bằng Đại-pháp lại có thể xin nhập tịch Đại-pháp được, thì ai nấy lại trông đó làm một quyền lợi riêng, thêm vào cho những quyền lợi riêng khác của mấy người An-nam được học ở các trường lớn.

Các ngài thử hỏi những nhà giàu, và các bậc quan lớn An-nam Nam-kỳ mà coi, thiệt là các ông ấy đều muốn giữ sự học tiếng Đại-pháp làm cái gì sự riêng của mình mà thôi, mà lại muốn nhà-nước cho học đến các bậc cao tột, ai học được thì cấp học-bổng sang Tây mà học cho tới nơi.

Trường Trung-học Hàn-ôì chưa đủ. Mà bởi những dân nhà-thờ thì ai cũng muốn cho con học chữ Pháp cho đến thành-chung tốt-nghiệp cả. Cứ như ý ta thì hai bên cùng không biết điều, không hiểu cái đều thật lợi của mình cả.

Nhưng nhà-nước Đại-pháp, bằng lo nghĩ đến điều ích lợi thật của dân, cho nên không nghĩ sai lầm như vậy. Nếu nhà-nước tiêu số nhiều tiền vào các đại-học-đường, và để làm trung-dãng học-đường, thì chẳng hóa ra tăng lên xấp hai xấp ba những số dự định trong số công cho Nam-kỳ bôn-hạt, mà chỉ lợi cho được non 4000 học trò, còn bao nhiêu con trẻ nữa thì vẫn không có trường học. Mà bao nhiêu người được học thì sẽ thành ra một mạng người có quyền lợi riêng, và một phe quan lại, đầu được việc cho nhà-nước để ngăn nào cũng không bỏ cái phí tổn đó.

Một đằng nếu Nhà-nước muốn dạy chữ Pháp khắp cả từ các trường nhỏ

sắp lên, thì lại phải đem trút trăm ông giáo Tây sang dạy, phải mở một nhà trường lớn có nội học-sanh, mỗi tỉnh phải có chừng hai ba cái trường lớn bằng trường Chasseloup-Laubat và một trường trung-học lớn, ấy là không kể những trường chuyên-môn như trường Thầy-thuộc, trường Thủ-y, trường công-chuẩn, v. v. Nói lỏng lại thì đột nhiên phải tăng số tiền chi tiêu toàn hạt và các tỉnh lên một xấp mười lần.

Ở Phi-luật-tân quần-đảo (Lữ-tổng) người Huê-kỳ muốn thay vì cho người Y pha-nho mà cai trị dân bôn-thổ, cho nên trông khắp xứ đều phải mở trường dạy tiếng Anglê, đầu tiên thì bao nhiêu cũng phải dạy. Thịnh linh phải mở ngay 700 ông giáo sư người Mỹ sang dạy học, rồi lại sai 2000 thầy giáo Lữ-tổng sang học tiếng Anglê. Tân bên Huê-kỳ, đang về mà dạy lại cho người xứ mình, sai đi làm năm lần, mỗi lần 400 người. Bởi vậy tiếng Anglê chẳng bao lâu đã lan khắp đi trong nước. Nhưng mà tốn hai kẻ biệt bao nhiêu là triệu bạc. Ở Phi-luật-tân chánh-phủ Mỹ chịu tốn ngay một lần như vậy là phải, bởi vì trong xứ ấy người Y pha-nho dạy tiếng Y pha-nho, người ngoại trăm năm, mà người Huê-kỳ thì tất phải làm cho tiết kiệm tiếng Y pha-nho đi, đặng lấy tiếng nước mình mà khai hóa.

Ở Nam-kỳ tiếng Đại-pháp đã lan khắp trong đám thương-lưu và dân đàng trời. Nước Đại-pháp chỉ dạy trong năm mươi năm có lẽ, mà đã được như vậy, thì nay há tất phải vội và. Tuồng nên tuần tự mà tiến là phải.

Trước hết là bởi một lẽ không tiền.

Nếu bao nhiêu con trẻ ở Nam-kỳ tới tuổi đi học, mà phải cho học chữ Pháp từ bảy tám tuổi sắp lên, thì mỗi tỉnh phải làm dự ra đến mười nhà trường nữa. Trường tỉnh phải mở rộng ra xấp hai, phải làm nhà cho lớn mà chứa những hạng nội học-sanh, về để các thầy giáo Tây

Long thành kinh của người Annam

Đêm 28 Septembre 1920, hội Thương-mãi Kỹ nghệ An-nam nhóm đại-hội, trước là bàn tính việc hội, sau chọn người phải đi Chợ-phiên Hàn-ôì.

Luôn dịp trong hội có bàn rằng xưa nay, tuy Nam-kỳ là thuộc-địa của Pháp, mà các quan đại-thần Pháp-quốc chưa hề biết Nam-kỳ là gì mà cũng chưa biết dân tộc An-nam là gì. Bởi có mới có lời ước—vi biết lời ước ấy Thương-viện không nạp—nhưng Nam-kỳ cho đi-quốc. Nay sẵn dịp có quan Tề-tướng Đại-pháp là ông Painlevé, vì quốc-sự, đi sứ bên nước Trung-huê, đặc thành công vụ, trở về ghé Đông-Pháp viếng Bắc-kỳ và Nam-kỳ, bàn-bộ muốn thỉnh quan Tề-tướng, trước khi từ thuộc-địa bỏ cổ-quốc, đến dự một tiệc rượu gọi là lòng thành-kinh của các nhà Thương-mãi Kỹ nghệ An-nam đối với một vị quan đầu-triền Pháp-quốc.

Cả hội thảy đều vui lòng mà khâm quyết lời bàn ước của bàn-hội.

Bởi vậy qua bữa sau, 29 Septembre, bàn-hội Thương-mãi Kỹ nghệ có đến ra mắt quan Thống-độc Nam-kỳ, là ông Le Gallen mà bày tỏ sở ước của hội và cậy quan Thống-độc Le Gallen

thỉnh giùm quan Tề-tướng Painlevé.

Quan Thống-độc lấy làm vui mà nghe lời bàn-hội bảm bảm và cũng sẵn lòng cùng qui-hội, gật gật—theo lời ngài nói—quan Tề-tướng bận việc quá, không thể đến được. Ngài dám tưởng chắc, nếu quan Tề-tướng mà có một phút rảnh rãng, ắt ngài lấy làm hoan nghinh tiếng cầu thỉnh của qui-hội. Rủi vì ngài còn ở Nam-kỳ không trọn ba ngày; bữa 2 Octobre, ngài phải xuống tàu hồi-cổ Lại trước bữa xuống tàu, nghĩa là bữa 1° Octobre, ngài-còn phải dự tiệc tiễn hành nơi công phủ. Đường ấy có thể nào ngài nhậm được lời của qui-hội.

Rốt lại bàn-hội xin dâng cho ngài một vật để làm dấu-tích của người An-nam trong thuộc-địa.

Quan Thống-độc đáp rằng ngài lấy làm vui mà thấy đặng tiếng lòng thành của qui-hội đối với một vị trong-thần Pháp-quốc. Ngài hứa—một lời cũng phải chẳng lỵ của tin—ngài sẽ đem trong những lời của qui-hội mà tở trần cùng quan Tề-tướng. Ngài chắc rằng quan Tề-tướng sẽ vui mà nghe đặng lời và cảm nghĩa người An-nam rất hậu.

ở. Mà mỗi tỉnh một ông giáo Tây cũng không đủ.

Những món tiền chi đó, Nhà-nước cũng đã dự tính, nhưng là tính xa xuôi, trong vài mươi năm nữa mới dùng đến. Chờ khi nào cả đồng Tháp-luôi (Plaine des Jongs) và các miền đất hoang bầy giờ, sẽ khai khẩn hết, thời đó xứ Nam-kỳ mới giàu lên mà đã tiền chi tiêu vào việc học như vậy được.

Nhưng sau khi cuộc chiến-tranh đã yên rồi, nước Đại-pháp toàn thắng cũng còn phải cần dùng đến tiền của để mà tu bổ lại những nơi bị tàn phá, chắc cũng lâu năm mới lo vào việc đó được. Bây giờ chắc lại phải suy tính, cần kiệm. Cần kiệm chẳng phải là giảm bớt những việc tốn tiền đi đâu. Cần kiệm đây nghĩa là những việc gì khẩn yếu như trước, mà làm ra phải có lợi nhiều.

Bao nhiêu trường Pháp-học sẽ để nguyên. Cũng có lẽ phải rộng ra tí nhiều mà thôi.

Còn như dạy chữ Pháp trong các

trường, theo như ý phần nhiều người An-nam, thì việc ấy chắc còn phải chờ đợi ít lâu nữa. Và nếu bắt con trẻ An-nam đều phải học chữ Pháp thì phải dùng tới nửa số công-quan mới đủ, thì không thể nào làm được. Vậy công-quan chữ Pháp để dạy con trẻ được một phần người thì thôi. Còn bao nhiêu trẻ thơ thì dân muốn học cho biết đọc, biết viết tiếng nước mình cũng không được.

Đó là chỗ rất quan trọng trong vấn-đề này, cho nên tôi xin duyệt báo chú quan-sứ, nên ngẫm nghĩ cho chính. Dân An-nam ai cũng muốn học chữ Pháp, nhưng không thể nào làm được, thì tưởng cho nên cần phải lấy tiếng nước mình lại là phần hơn. Thế Nhà-nước chỉ dạy chữ Pháp được cho 4.000 học-trò các trường tỉnh và các đại-học-đường mà thôi, thì chẳng lẽ Nhà-nước lại thì bỏ bốn vạn đứa trẻ kia, để mà khẩn khoản riêng cho 4.000 người ấy, còn thì đọc viết chữ quốc ngữ cũng không ai học được cả.

Rượu mạnh hiệu DEJEAN đã thơm mà lại ngọt
 làm cho những tay thợ rượu thầy đều khen ngợi
 Chỉ một mình hãng Denis freres có trữ mà thôi

**Chấn chỉnh
 quan trường**

Nam-kỳ ta là Thuộc-địa của Đại-pháp, bởi vậy cách cai-trị tất nhiên phải theo thể lệ của Đại-pháp mới phải. Cách mười năm nay Nhà-nước đã đề ý muốn chế sửa các cai-trị trong xứ Nam-kỳ lại cho thích hiệp với trình độ của dân và cho muốn tương với cách cai-trị bên Mẫu quốc. Bởi vậy cho nên trong năm 1913 quan cựu Toàn-quyền Albert Sarraut ngài mới ban hành một lời nghị định bỏ hết những chức Huyện, Phủ và Đốc-phủ-sứ và đặt chức Thừa-biên (Commis) mà xưng hô quan viên An-nam. Và người An-nam xưa nay ai cũng trong những chức Huyện, Phủ, Đốc-phủ-sứ lung lăm, ai có con cho đi học cũng đều mong cho nó ngày sau được lãnh những chức phận ấy là chức phân cao sang trong xã-hội, nên khi có lời nghị định đổi chức ấy thì ai cũng kêu nài, làm cho Nhà-nước phải bỏ dẹp lại không thi hành được.

Tuy lời nghị năm 1913 không thi hành, nhưng mà từ ấy đến nay Nhà-nước vẫn cũng lo nghiên cứu mà cải lương cuộc cai-trị trong xứ luôn luôn, như là từ khi lập trường Pháp-chánh cao-đẳng học tại Hanoi đến nay Nhà nước càng lo lần nhiều hơn nữa. Những người lưu-lâm thăm xét cuộc khai hóa của Pháp quốc nơi xứ này ai cũng biết trước thế nào Nhà-nước cũng phải chế sửa cuộc cai-trị trong xứ lại. Thật quá hôm ngày 27 Septembơ mới rồi đây, là ngày mở Hội-đồng Quân-hạt, quan Thống-đốc Nam-kỳ điếu-thuyết ngài có tỏ lời rằng quan Toàn-quyền đã ký tên lời nghị định rồi không thi và tuyên chức Huyện nữa.

Quan Thống đốc Nam-kỳ ngài đi bài giải rõ ràng bởi duyên cớ nào mà Nhà-nước định như vậy. Và trong bài xử Báo-hộ là Bắc kỳ thì Trung-kỳ cuộc cai-trị phải giữ gìn theo thể cách của Annam. Ngoài hai xứ ấy đã a phương thì chia ra từ tỉnh rồi, mỗi tỉnh lại chia ra làm năm làm bảy, chỗ lớn thì kêu là Phủ, chỗ nhỏ thì kêu là Huyện.

Tại tỉnh thì là quan tỉnh cai-trị, ở phủ thì là Tri-phủ, ở huyện thì là Tri-huyện, đầu đó có thứ tự, bề khi nào có đổi quan-viên thì Tri-huyện đổi với Tri-huyện. Tri-phủ đổi với Tri-phủ, chứ không khi nào Tri-huyện mà đổi với Tri-phủ bao giờ. Tuy Chánh phủ bảo-hộ thì kiểm-sát cuộc cai-trị của các quan, song các quan đầu Tri-huyện, Tri-phủ hay là Bế-chánh cũng vậy, vì nọq cũng đều có đủ quyền hành mà cai-trị dân trong địa-phương của mình, nếu có khoản nào sai sót thì mình phải bị trách cứ.

Còn trong Nam-kỳ địa-phương cũng chia ra từ tỉnh và mỗi tỉnh lại chia ra quận. Và quận tuy có lớn có nhỏ và quan viên An-nam thì phân ra ba bậc là Huyện, Phủ và Đốc-phủ-sứ, nhưng mà hệ lãnh chức Chủ-quận thì quyền hành của mỗi vị đều

bằng nhau. Đã vậy mà mỗi tỉnh quyền cai-trị thì trọn về phần quan Tham-biên chủ-tỉnh, các quan Chủ-quận là người thay mặt cho quan Chủ-tỉnh và quan Biện-lý mà quản suất làng, tổng và kiểm-sát những việc nào Nhà-nước cho phép đó mà thôi. Thế thì những chức Huyện, Phủ trong xứ này không giống với chức Huyện, Phủ ngoài Trung-kỳ và Bắc-kỳ chút nào hết.

Nay Nhà-nước định chế sửa niềng, xưng hô quan-viên An-nam trong Nam-kỳ lại cho tương với cuộc cai-trị trong xứ thì lại hiệp với lý đương nhiên, chẳng còn ai lấy cớ chi mà kêu nài nữa được. Đã biết xưa nay nhơn dân ai cũng trọng chức Phủ, Huyện, ai ra giúp việc cho Nhà-nước cũng mong có ngày vinh thăng mấy chức ấyặng rặng về tống-môn. Cuộc cải cách này thật là làm thất vọng cho ai chực háy kỳ-lục giúp việc đã thâm niên mà chưa được kỳ nên không được dự thì chức Huyện trong hai năm chót là năm 1920 với 1921 được. Song nghĩ lại buổi này là buổi nước ta cần phải cải-lương trong mọi đường nếu Nhà nước vì cái lợi lợi vô ích và vì quyền-lợi của ít mưoi người mà ngưi cho chủn-chính quan-trường, đường ấy thì biết chừng nào cho nước ta tiến hóa được. Hướng chi cuộc cải-lương quan-lại đây là một điều lợi ích cho cả và quốc-dân mà cũng chẳng thiệt hại cho ai hết, thế thì quốc-dân ta nên mừng mà nghinh tiếp, chứ không lẽ phiến mà kêu nài.

Vì cớ nào mà tôi nói bài cuộc thì Huyện là sự lợi ích chung cho quốc-dân mà không hại riêng cho ai hết. Đông-bang xét lại đó mà coi, tự nhà nước định bãi chức thì Huyện nhưng mà những Huyện, Phủ và Đốc-phủ-sứ trong chức bây giờ thì nhà nước cũng nạp dụng như cũ cho tới ngày qua đời hoặc hưu-trì hết thì thôi, thế thì có hại cho họ quan lại của ta chút nào đâu. Còn những người giúp việc thâm niên mà thì Huyện không kịp thì nhà nước lại lấy lòng rộng rãi mà định như người nào còn sức lực được thì nhà nước cho phép ra trường Pháp chánh mà học tập về luật cai-trị, nếu đời năm, hoặc ai không đi học được thì nhà nước sẽ mở cuộc thi cử ở Thừa-Biên (Commis) cho mà thi. Người đi học thêm và người thi Thừa-Biên đầu thì nhà nước sẽ nạp dụng cùng đồng thể với người tốt nghiệp nơi trường Pháp chánh đó vậy. Thế thì cuộc bãi thì Huyện cũng chẳng thiệt hại chi cho họ kỳ-lục.

Gòn tuy bãi chức Huyện mà lập chức Thừa-Biên, song Thừa-Biên lương bổng đã nhiều mà lại có quyền đi làm Chủ-quận cũng như các quan Huyện Phủ và Đốc-phủ-sứ xưa nay đó vậy, thì có hại chi đâu. Nhà-nước sửa đây là sửa tiếng xưng hô mà thôi, chứ quyền cai-trị của quan-viên bản-quốc duy có rộng thêm (như Thừa-Biên có lễ thế cho chức Kỳ-lục hoặc chức Phó tham-Biên trong mấy tỉnh được) chứ không

giảm bớt chút nào, đường ấy há chẳng phải cuộc chấn chỉnh quan trường theo như lời quan Thống-đốc Nam-kỳ tỏ đó là đều lợi ích cho quốc-dân sao? Vậy tự nay còn chưa rõ chắc cuộc chấn chỉnh này là thế nào, nhưng mà tôi tưởng quốc-dân Nam-kỳ ai cũng vừa ý, chứ chẳng có lời chi than phiền hết.

B. C.

**Đem thân mã điều lợi
 quyền chung**

Tại làng Bình-Nhan, tỉnh Gia-định, trong đêm 28 rạng măt 29 Septembơ nre này (nhằm đêm 17 rạng ngày 18 tháng 8 Annam, năm Canh-thân), người đi đàng thấy từ-thị một già thiếu niên bắt cò treo trên cây, dựa dưới quan lộ, bên la làng xóm. Hương chức và ban cận chạy đến nơi, thấy quả một người vắn nhân từ tử; trong mình chẳng có thương tích chi, mà trước ngực có treo một miếng giấy thuê thân năm năm (carte quinquennale), có dính bực chơn dung của người bạc mạng này vào đó; bên danh tánh là Lê-văn-Chur. Theo giấy thuê thân lại có gắn một tờ giấy nhỏ, chữ tay người viết ra mà đi ngôn cách thữm thiết như vậy:

Xin làng xóm có bác có giúp từ cớ thì này thì làm ơn chôn giùm. Tôi cớ làm việc tại Công-ty thương-mại cớ tại Trà-ôn, Cán-thơ, thầy An-nam a buôn bán thua a Chết, nên nay tôi cớ tự tử cho rồi.

Ký tên: Lê-văn-Chur. cớ pradore a Trà-ôn, Cán-thơ. A dieu a la Patrie.

Thấy câu chữ viết sau chót bằng tiếng Langsa, nghĩa là: "Tôi gửi hương", ai ai cũng mũi lông thưng xoi một đấng tư vấn có tâm nhiệt thành về quyền lợi nước.

Làng báo tới quan Biện-lý mà nói tự sự và bảm quyết rằng: "Khẩn xét trong mình người không có thương tích chi cả." Vậy quan Biện-lý dạy làng về chôn thầy M. Lê-văn-Chur.

Nay xưng người nghĩa khí từ đây danh cớ cho năm đất làng Bình-Nhan, tỉnh Gia-định.

Hỡi ôi!

Muôn đăm đăm oan nghiệt này mà chấp rơi đây oan thế là khờ xua cho bên chủ tội.

Ngàn thu danh đức thương-tròn! Việt-Nam.

Theo n! thay! thương thay!

Chấn chỉnh quan thuế

Từ năm ngoài đên nay quốc-dân trong Nam-kỳ ý kiến bàn luận về sự nhà nước đóng các sắc thuế, người rói thế này, kẻ luận thế khác, như là nghe nói nhà nước tăng thuế nhà giàu, chứ không tăng thuế nhà nghèo, thì các đên-chủ đều xjo xự không biết rõ nhà-nước lấy

là bao nhiêu. Hôm ngày 17 Septembơ 1920, là ngày mở Hội-đồng Quân-hạt quan Thống-đốc Nam-kỳ điếu-thuyết ngài lấy lòng thành thật mà bày tỏ rõ ràng cuộc tái-chánh trong xứ và chỉ về lý lương cách thế ngai lo tinh làm cho có đủ tiền mà dùng trong các khoản xuất năm tới là năm 1921. Bài đên-thuyết của ngài thì bốn-báo có phiên dịch ra quốc-âm rồi tuy là bỏ cho các tổng các làng đặng cho quốc-dân ta tri thức. Tôi tưởng quốc-dân ta ngày nay ai cũng đã có đọc bài đên-thuyết ngài bày ấy rồi, mà hề đọc rói thì ai cũng rõ ý của nhà nước định chế tăng thuế là thế nào, chắc là chẳng còn lo sợ chi nữa hết.

Theo lời đên-thuyết của quan Thống-đốc Nam-kỳ thì năm tới đây sẽ tổng cộng các khoản xuất-trội hơn số tổng cộng các khoản thu là 3 triệu 82 ngàn 576 đồng bạc (3.082.576 \$00). Bấy giờ phải liệu thế nào mà kiếm cho có số tiền ấy đặng số xuài và số thù phủ với nhau cho được. Trước khi tìm đên sự tăng thuế thì quan Thống-đốc ngài tính tiền tựa mà bớt mấy khoản xuất không cần cấp, tính buộc số Toàn-hạt phải chịu bớt ít khoản xuất về ích lợi chung cho xứ Đông-Pháp và tiền đó số Toàn-hạt phải cho xứ mình bớt một phần trong số thuế xuất cảng lúa gạo.

Ngài làm như vậy thì số thuế thu lợi Nam-kỳ mới được chừng một triệu hai trăm ngàn đồng bạc (1.200.000 \$00). Ấy vậy bấy giờ chỉ còn thiếu có chừng hai triệu đồng bạc nữa mà thôi. Số này nếu không tăng thuế thì không bù đt làm sao cho đủ được, mà nếu không có thì các cuộc khai hóa trong xứ đều phải đình trệ hết, đường ấy thì thiệt hại cho đờng kinh-tế lý tài của nước và thiệt hại cho cuộc mở mang của dân biết là đường nào.

Bởi nghĩ như vậy nên nhà nước cực chẳng đã phải tìm cách chôn cất thuế khóa trong xứ lại. Theo thư lời của quan Thống-đốc Nam-kỳ bày ở hôm ngày 17 septembơ 1920 đó thì chôn chôn các sắc thuế ấy số tiền thu được như sau:

Thuế thổ châu-thành	137.3 0 \$00
» đên	225.000 00
» thuế vụ	53.000 00
» thuế	772.0 0 00
Thuế người ngoại quốc	685.000 00
Thuế người An-nam	60 000 00
Thuế	20.000 00
Thuế	60.000 00
Các sắc thuế khác (tính súng, thuế đin)	100.000 00
Tổng cộng	2.099.300 00

Trong mấy khoản kể trên đây, thì đên An-nam chịu có thuế thổ châu-thành, thuế đên, thuế thổ vụ-tậu, thuế đin và thuế súng, thuế đin, thuế đin trong số thuế

đên này, thì đên này trong số 2 triệu 772.000 đồng tiền đên An-nam chịu có thuế đên, còn bao nhiêu thì về phần người ngoại quốc. Thuế thì đên An-nam chẳng lòng nào mà than phiền chi được hết, bởi vì số thuế thế này chẳng bao nhiêu mà vậy mà mình như cuộc khai hóa của nhà nước mới là u giàu, nếu mình muốn cho nước mình mau mạnh và phú, dân mình thêm khôn ngoan

oi linh con cốp mà lợi dụng mưu gian của chúng nó; vậy thì chúng ta cũng nên nhớ lấy việc cáo giã oai hăm này để phòng mà xử xử, kẻo có khi sơ ý lại làm phải mưu gian chúng nó.

THAI

**Khóc than khôn xiết sự tình,
Khéo vô duyên bầy là mình với ta.**
Xuất vật dụng
Thường một cuốn OÁN HỒNG-QUẦN.
Sở tới chàm ba cầu Thai đầu.

Nhà muốn bán

Tại giảng nước cũ, có một cái nhà cũ kiểu kim thời, rộng rãi, có hàng ba, và nhà phụ tầng đá, vườn rộng, 1.300 thước đất muốn bán vì chủ lo về xứ.
Ai muốn mua, hỏi số Lục-linh-tập-văn 157 rue Catinat, hay là M. Guigon 47 rue Garçerie Saigon.

Sản diệp có bán

Một cái xe Ô-tô lớn lắm, mà lại chắc lắm, mới tinh anh, có đèn điện khí, mà cũng có phi khí ãi (phares).
Muốn mua cho mau, vì bởi phải đi.
Ai muốn coi mà mua, lại số nhà 198 đường Catinat (Photo-sud o).

Rượu Quina Skos

Là một thứ rượu, để uống vỡ lòng tốt lắm, đã có mùi thơm mà lại bổ ngon lắm. Chẳng bắt chước ai mà chế nên nó, mà nó tốt, cũng không rượu nào bị nó được.

Bán tại hãng **Établissements Dumarest, d'Indochine Saigon.**

Nhà hàng tại Cap-Saint-Jacques

HÔTEL DE LA PLAGE
Hồi trong **Madame Duguet** làm chủ nay ông **Cancellieri** kế nghiệp.

Tiệm rượu mới có phòng ở, nhà bếp tinh khiết lắm và có nhà để xe hơi rộng rãi, cho mượn tùy ngày giờ chiếu ti mà định giá nhẹ nhàng. Hoặc ai muốn mượn ở lâu ngày, thì cái giá riêng ấy còn nghị luận lại nữa. Và lại những đồ thực-phẩm về hải-vị rất nhiều, thật là phụ sung-tiến lắm, xin chú-tôn chiếu cố.

Mỗi ngày thứ năm và chúa nhật thì có Soupe Corse và rượu Corse.
Chủ-nhơn cần khắt.

ICH-LỢI CHUNG

Có nghe quan Nguyễn-soái đã ra ơn cho phép dân giàu và hương-chức sầm sừng, để phòng trừ đạo-tặc, vì chúng nó cũng có súng, cho nên khó mà tiếp nhau trong cơn nguy hiểm. Dầu đạo-tặc mà có súng giã, súng xâu, thì cũng là súng, bắn không xa cũng trúng gần.

Muốn trừ cho tuyệt, hẳn cho tưng, hẳn cho đặng nó thì phải đến nhà **CAFFORT**, số 36 tại đường Catinat, Saigon, mà mua súng kiểu mới tinh anh, tốt lắm, xài bền, bắn xa không sai, thì trừ cái lợi hại của đạo-tặc mới hết.

Hãng **CAFFORT** này, nhiều người Annam trong Lục-linh đã biết, hẳn đủ thứ súng, lớn nhỏ, mà giá lại rẻ, dễ mua.

Entrepôt de Cholon

IMPORTATION-COMMISSION
71, Bd Tông-đốc-Phương

BÁN SỈ   **BÁN LẺ**
Vải lụa.
Hộp hợp - Rượu chác, - Rượu ngon - SỮA NESTLÉ - Champagne DELBECK - Cognac RENAULT - Cognac CROIZET (cũ 120 năm).

Đồ tân chế bên Paris
Dầu thơm Coty - Dù, Nón, Giày - Chemises - Bóp da - Dao bán - Đồ hút - Đồ chưng phòng khách

Hãng tôi cũng chịu ra công mà mua các thứ hàng hoá làm bên phương Tây và các xứ lạ theo ý chủ vị đặt.

Giấy thép đề tấc: Paulhien-Cholon
Giấy thép nói: 667.

Le Directeur: Paul HIU
Officier d'Artillerie Coloniale de Mérite
Croix de Guerre

Ch. Jobit & Co

Maison fondée en 1833
COGNAC

FRANCE
Thứ rượu này có thứ 18 Năm (18 YEARS O.E.D) và thứ 35 Năm (35 YEARS OLD) uống vào không già, mà lại bổ thân, mà thơm tho, thật là ngon hơn các thứ rượu COGNAC khác, cả Hoàng-cầu đều biết danh.

Bấm tiếp nào nếu có thứ rượu này thì hãy làm vài lít.

Có gởi bán lẻ ở mấy tiệm rượu LUC-TINH, SAIGON CHOLON.

Nơi ĐỒNG-PHÁP bán sỉ có một mình bằng.

LIM-HONG BENG & Co
47 à 53, Rue d'Ormay, 47 à 53
Đánh dây thép đề:
HONGBENG SAIGON N. 60

N. B. - Nếu vị nào mua về bán lẻ, hay là mua và uống thì hãy viết thư cho hãng này thì sẵn lòng gởi đến chỗ ở của chủ vị ở đâu sai.

Tiệm Đông x
Đồ xe và bán đồ đồ phụ tùng
Đường Lemo số 20 và 21
ĐỒ XE (SAIGON)
TRẦN-VĂN-HIỆP chủ tiệm

Kính ông Lạc-châu qui khách đặng rõ: Tiệm tôi có đặng đủ kiểu xe như là: xe máy, xe hai bánh, xe kiền, xe kéo, xe bò cũng có đặng thùng xe hai bánh kiểu kiền thời, xe xe thiết kế, xe sơn, xe mới xe cũ kiền, và cũng có bán các thứ xe cũ sửa lại chắc chắn, có bán đàn xe ô tô kiền, bánh xe cao-su bằng cây giá trị hơn tùy chủ vị, cao-su ô tô, thay trong bánh, kiền đàn tay, để bán để xe ô tô chiếc và xe công mã bằng để máy rất khỏe và chắc, có bán xe ô tô, đường đẹp hai tầng, bánh có thấp hơn khi đi theo xe. Sơn xe và sửa xe.

Các xe qui khách có dịp đến Đái-hệ xin ghé lại thăm thì một khi trước coi công việc của tôi làm, sau có cần đặng mua thì tôi sẵn lòng giúp làm người, thì tôi rất cảm ơn họ.

Còn chú qui khách ở xa muốn gởi thư thì thăm mua chỉ công giá cả tôi sẵn lòng bán đặng.

ĐẠI DU'ỢC PHÒNG

Ở đường CATINAT SAIGON, số 195 tới 204

Ông André LA-văn-Minh, Tổng-ly.
Bào-tư nhất hạng ở Y-viễn thành Paris, Học-manh các nghiệp trường-y được báo-ti, Cựu học-manh của đường-trường thành Paris, Cựu học-ti cũng các nhà thương dục Seize.
Đặng phần thưởng nhất hạng kỳ thi hóa học 1914:
Mô-đai-học
Mô-đai-đồng
Chia tỉ cấp bị tinh thành Paris.
Mô-đai-đồng
Của hội Phụ-nhơn Pháp-quốc (thành Paris).
Tôn thưởng
Chữ y theo tea của thầy thuốc cha.
Phần việc riêng
Đi cho tay chỉ thuốc Langsa quita sức.

Thuốc thiết nghiệm
Chứng hiệu Langsa
Chất hòa-hợp
thiết rong và nhất hóa học
Phân Giải
Sanh vật học
Tả-trung học và Hóa học
Ô hắc chất
nước uống
Hoàn-Tử

Đồ phụ tùng và đồ ợ
nhất hạng
Đồ chụp hình
Đồ thể
Đồ ợ
bằng máy Chung-Ngôn
Đồ ợ - Thuốc chui - Trống-đồng

Nước Sốt
Nước của Langsa
Mài Kuo thảo

DẦU HOA
Dầu Essence de Menthe hực « Mitcham » như: hóa học
Thuốc thiết nghiệm và các vị cường độ LA-văn-Minh
Hỏi giá

Thuốc bổ Quinlum
Hườn nhô mau tan ra ở
Trích đá ba thứ quinquina
Bổ lực và trị bệnh rét
Thuốc tiêu
Thuốc valerianac d'amoniacque.
Có Y-viễn nhận chứng trị bệnh đau gáy cổt

ĐIỀU DƯỢC PHÒNG
Tiệm Langsa
Bán rong những thuốc Langsa
Nhà lãnh mua tại Paris - Lyon - Marseille - Nice

Tại tiệm BÀI-NHÌ rượu Annam
ở gần nhà-hàng Yeng-Yeng
đường dầy Ba-ba nhà số 58 Rue Lefebvre
Có bán thuốc GỒ-VÁP cắt LÉ, để đêm Sĩ,
định huê-hồng một đồng lời hai, ba cái;
cũng có bán XA-BÔNG thượng hạng và DẦU-THƠ M nhiều mùi hảo.
Kính cáo Đồng-bào xin
chiếu cố.

THUỐC GỒ-váp
mua tại gốc, bán tại tiệm hiệu
Nam-Thần-Phụng
Nhà Rue Lefebvre Saigon
Bồn hiệu kính xin chú vị lưu ý: mua
Trở bán Thứ-Đệ-Đệ mua đến cũng lên; Song
vì Đoàn-thể giúp nhau nên đặng

Mỗi thân y Quina Rượu Bài-ba nao tại mua trên
một trăm lres Rượu, thì bốn tiệm sẽ vai lòng
88 vãng cho một bình thuốc Gồ-váp ngon nhất

SOCIÉTÉ INDO-CHINOISE DES ALLUMETTES
河内官安
黄象火柴
BENTHUY - HANOI
một mình hãng
Denis-frères
đại lý cả Đông
đương thứ hộp
quẹt này.

Ớp quẹt này khắp nơi đặng phép bán là một sự nhỏ một hộp mitcham

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây này dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-dương này

LẬP RA TỪ NĂM 1865 HỒI TRƯỚC CỬA ỒNG HOLBÉ và RENOUX

Nay Ồng L. SOLIRÈNE, nhưt hạng bào-chê sư, kê nghiệp

Ở Saigon, ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ. Lục châu chừ quân-tù sẽ cần dùng thuốc tây xin hãy gởi thơ cho tiệm thuốc này mà mua, thì sẽ được vừa lòng. **ĐƯỢC TỈNH LƯỢC-BIỆN** để xuất bản rồi. Ai muốn xin thì viết thơ cho Ồng Solirène, ngài sẽ gởi cho không

CANOT HƠI

Hãy tập tức viết thơ thương nghị với

Đề chớ chuyên mau lẹ, Ồng Charles BARDON

NGƯỜI ĐỒNG TÀU

để toán du diên địa

Ở đường Paul Blanchy số 127 SAIGON (Nam-kỳ)

MỘT CÁI KIEU THEO LOẠI « POPULAIRE », KÈU LÀ AUTO-GLISSEUR SỐ 620

Chắc chắn đóng kỹ càng giăng đẹp

giá 1.500 \$ sắp lên

Khoái huợt lạ lùng sạch sẽ Giá rẻ

Thợ khảm đen có hiệu

Thật khéo mà lại rẻ hơn các chỗ.

Kính cũng quý Ồng dùng khảm đen rở:

Tôi thiết rành nghề thợ khảm trên 15 năm rồi, nếu làm đủ kiểu các thứ khảm nhiều loại: ít lớp, lớp dày, lớp mỏng, kiểu nào thợ khảm này rất khéo. Như là thứ lớp mỏng từ 7 tới 9-10 lớp, thứ lớp dày từ 4 tới 6 lớp mà thời Song có thứ khảm bích theo kiểu cúp tóc, quý Ồng muốn kết dính lại một lần bích lên để xuống như dùng nòn vậy rất tiện, thì phải đo (contour de tête) máy tác phàn và máy lớp dày mỏng xin chỉ rõ trong thơ và chỗ mấy Ồng ở đang tôi làm rồi gởi lại tiền số ghi tôi chịu mà phải trên 2 khảm.

Khảm đặt có hai giá tùy theo hàng nặng nhẹ:

- Hạng nhưt, bùng và nhiều Bombay 1 khảm ..... 3\$00
  - Hạng nhì, bùng và nhiều Bombay 1 khảm 2.50
  - Hạng ba, nhiều và Bùng một khảm 1.90
- Mỗi việc mỗi lần mua phải trên 6 khảm.

Còn nữa buôn bán muốn mua ở có đủ kiểu xin gởi thơ tôi sẽ định giá cho để bán. Gởi xin quý Ồng hãy mua khảm của tôi làm thiết khéo và kỹ càng, chất làm lâu hư mà lại giá rẻ. Gởi contre rembour sement hay là gởi mandat trước thì tiện và mau đến chỗ.

Kính Ồng NGUYỄN VĂN ĐỘN Thợ khảm đen ở Suối-Điền, Bình Nhâm (Lâm-Điền)

PHAN-HAM

Thợ làm yên ngựa Song mã và Đạc-mã Khoa-chang, Khoa-đo Hanoi - 5, Rue Jules Ferry, 5 - Hanoi

Chúng tôi biết trình chừ Quý-khách biết rằng: Bồn-Hiệu làm các thứ Yên- ngựa, Đạc-Song-mã, Đạc-mã, Rương, Va-li và các thứ đồ dùng đi đường làm bằng da bò Tây, da Hồng-kông thật tốt. - Làm rất kỹ lưỡng và bền phải chăng. Các Quý-khách có lòng thiện cố muốn dùng thứ gì, hay làm (mẫu) nào xin gởi thơ cho Bồn-Hiệu, Bồn-Hiệu xin tận tay làm-lựa làm được như ý của Quý-khách số đang. Nếu mua buôn nhiều thì Bồn-Hiệu sẽ tính giá riêng.

Café Thanh-Phong

CỦA NGUYỄN-THÀNH-TUỘI (Employé à la Pharmacie L. Solirène) góc Đường Bd Charrier và d'Ormay n° 100 Có bán café, đồ ăn điểm tâm sớm mai, rượu tây bán lẻ và nguyên vẹn, đủ thứ thuốc tây, dầu thơm, savon thơm thượng hạng, của nhà thuốc Ồng L. Solirène Saigon.

Nhà máy xây lửa nhà máy xây lửa, nhà máy xây lửa

Nếu chừ vị muốn mua một cái nhà máy xây lửa theo kim thời và lại toàn hảo, chừ hãy 5-10-15-20-30 hay là 100 tấn công là hơn 100 tấn gạo trắng mỗi ngày (24 giờ). Nếu chừ vị muốn bán loại giá riêng, cũng mà lập hoàn thành một cái nhà máy xây lửa, đồ nhà, nền gác, rạp máy, công chừ đến khi vận vắn, nói tác mới đều nghĩa là chừ được. Nếu chừ vị muốn cách để trả tiền và thì hành cho gáp các việc của chừ vị sai khiến, thì nên đến tại hãng.

Bonnefoy & Cie

Sté Maritime et Commerciale du Pacifique Sté Anonyme au Capital de 12.000.000 francs SINGAPOUR Đường d'Ormay ma suy tinh và hãng này sẽ chỉ các đơn chừ chừ, hoặc đưa có kiểu thứ (bản đồ) cũng giá tiền. Có nhiều giấy tờ làm bằng có rằng để có chừ cho nhiều chỗ thành tư rồi. Sau này hãng chúng ta cho chừ quý vị ở xa xuôi không tiếng bề giao thiệp buôn bán lửa gạo cũng ngoài quốc thì hãng chúng ta sẽ hết lòng mà giúp cho; nghĩa là chừ giá cả đùm cho. Hãng chúng tôi cho chừ quý vị hay rằng Tai hãng có sang Yang-khai (chaloupe) & vapeur mới và cũ, như chừ vị muốn mua và cách trả tiền thì xin đến tại hãng mà suy tinh.

Thanh-phong

Tiệm may và bán đồ tạp hóa CỬA NGUYỄN-THÀNH-TUỘI (Đường Thủ-Đức) 62 Amiral Dupré 62 SAIGON May quần áo tây và Anoaam theo kiểu kim thời; bán hàng, the, lụa Bắc, lãch, nhiều, xuyến, lục soạn tàu. Nón đủ kiểu. Rượu tây, thuốc tây savon thơm, dầu thơm thượng hạng của tiệm thuốc Ồng L. Solirène Saigon.

GRAND MAGASIN de Soleries TONKINOISES Gros et détail

MAISON TONKINOISE AVANTAGEUX Pour l'achat en gros Hanoi, 4 Rue de la Soie, 4 - Hanoi

Bồn hiệu bán này bán lẻ các hàng Lũc-kê như Xuyên bóng tiêu, Nhiều mình gò, Lương, The, Lượi lông, Địa mình bằng, các thứ Lụa, Lãnh rông, Lãnh hẹp, Sa tron, Sa hoa, v.v. Hàng đen, trắng, màu bột gò, màu mắng đều có bán hết thảy. Hàng lốt nước nhuộm kỳ mà tinh giá ai rẻ. Bồn hiệu xưa nay vẫn chuyên về nghề bán các hàng The, Lụa Bắc-kỳ (Soieries Tonkinoises), mua ngay tại chỗ, làm ra nên có thể tinh giá thiệt hạ để mấy nhà mua sự (en gros) cũng được. Bồn hiệu cũng có kỹ chế tạo ra như đồ đồng, đồ cân, đồ thêu đồ sơn theo kiểu Núi, Đền, núi tây và các thứ đồ da như yên ngựa, dây tây, dây tá, bốp (portefeuilles) vắn vắn. Hãng gởi theo lối lãnh hóa giao ngân (contre-remboursement) song gởi cho một chút tiền trước (une petite provis: vn) thì tiện hơn. Chừ qui khách ở xa muốn lấy kiểu hàng (échantillons) hỏi giá hay là mua món gì xin cứ viết thơ lại, bồn hiệu sẽ hết sức làm chừ đặng vừa ý. Chử nhán: Madame NGUYỄN-TR, SAU

Rượu chắc hảo hạng của AUGUSTE MATTEI làm tại bán xứ Corse, đã ngon vô song mà lại ngọt vô cùng.

AI mua thì phải hỏi cho đúng tên AUGUSTE MATTEI.

Rượu này nội Đàng-dương chỉ có một mình hãng Denis frères trả mà thôi.

CIGARETTES
« The Dreamer »

Thuộc điều này mỗi gói 20 viên (cái nhãn hình Bà-dâm-nam-nghiên) gọi là Cigarettes « The Dreamer » là thuốc ở bên Đại-Pháp xứ Algérie làm.

Thuộc này hút nó rất thơm và rất thơm hơn các thứ khác, hút không khó có mà lại khỏi sanh bệnh.

Hãy mua thử một gói sau mới rõ thuốc, rất ngon là hơn ở.

Tiền nào đều có bán là mà giá lại nơi đơn các thứ khác.

Nội Đàng-Pháp bán sĩ có một mình hãng:

LIM HONG BENG & Co
47 à 53, Rue d'Ormay, 47 à 53
Saigon

Đính đây thép số: Hộp Nhà thơ: Hon, beng Saigon No 60

Cách tranh thương

Muốn buôn bán cho đắt nổi hàng, thì phải đắt đến cho thiệt đáng.

Người buôn bán Âu-châu cũng dùng cách đó; người châu Á cũng dùng cách ấy.

Vậy thì đàng-bang nên đến tiệm Lục-tính khách-lưu số 82 đường d'Espagne chợ Saigon, mua d'Espagne đến khi, hoặc đến tòa hiệu Best, mà đắt cho đáng; thì người buôn bán một thành vượng.

Tiệm đó có đủ các thứ đàng-dương, và bán rẻ hơn các nơi.

Cách làm mau té tiền

Viết thư cho bang Annam, Hào-vinh Công-ty, 146 bis Rue Lefebvre diều gọi contre-remboursement (cách tiền trao cho lãnh nội nhà đây thép một hộp một trăm vé d'Essence de menthe, hiệu Lô-tiên, tới như trong coi Đàng-dương, giá là mười lăm đồng (15\$00) mà thôi. Về bán lẻ lại cho trong vòng quen lớn một vé hai cắt (0\$20) — mỗi vé lời 5 su, một trăm vé lời 5 đồng bạc, mười hộp lời năm chục, một trăm hộp lời năm trăm đồng bạc!

Viết thư đi, đừng bỏ qua dịp làm té tiền, uống lấm. Bán đầu lời ít sau lời nhiều, bán buôn quen thối, lấm giàu chẳng bao lâu!

Cho không! Hay coi cho kỹ. — Kể từ ngày nay mỗi trăm người nào gọi thì đến mà mua đầu thuốc, hãng Annam Hào-vinh Công-ty sẽ vui lòng gọi cho không một kilo xà-bông mai-xây thiệt, hiệu ngựa một súng (La Licorne), tới như trong coi Đàng-dương hay là một vé đầu tiền Essence pour Lotion: Eau de Cologne, Quinine, foin coupé để làm da một lít các thứ đầu thơm ấy, tùy thích ai muốn thì nào cũng được!

Hãy viết thư mau đi, đừng bỏ mất cơ hội làm té tiền uống lấm.

Hãng Annam, Hào-vinh & Co,
146 bis Rue Lefebvre Saigon,
Kinh đô.

Phnom-Penh Bazar
TRƯƠNG-XUÂN

- Giá bán sĩ**
- Nước áo bình tờ màu ka-ki 0440
  - 5503 — 12 áo.
  - Hình búp bê (poupée) mặc áo có ren — 12 con. 2 20
  - Giấy viết thư có gạch hàng — 0\$22, 0,13 mỗi rập 100 tờ dài — 12 rập. 5 00
  - Bầu trắng để lót có áo dài (Annam) — 12 cái. 1 70
  - Giấy viết thư « Idylle » mỗi hộp 50 tờ, 50 bao đôi có màu — 12 hộp. 8 55
  - Cartes postales Nhứt-bôn bằng cây thông, hình vẽ tay, có màu « hoa-đều » « Sơn thủy » và hình người — một trăm. 0 00
  - Cartes postales giặc Âu-châu — một trăm. 1 60
  - Cartes postales hình xứ Cao-mê, Đê-thiên, Đê-thích — một trăm. 1 60
  - Gửi contre remboursement. Lít-nữ-lực.

25-26 Quai Piquet Phnom-Penh.

INDUSTRIELLE DE CHINE
TRUNG PHÁP THIẾT-NGHIỆP
NGÂN HÀNG
ĐẠI-PHÁP NẶC DANH CÔNG-TI
TU BỒN 45 TRIỆU QUAN

Hội trưởng quản lý: Ông André Bernholot

Chủ tịch: Ông A. J. Percelette

Chánh hội sở tại Paris, số 74 đường Lazare

Chánh hãng ngành tại Pécin (Bắc-kinh) tại Trung-quốc.

Hãng chánh (Paris)
Hãng ngành

PARIS	YUNNANFOU
LYON	CANTON
MAISELLE	FOUT-HEOU
BORDEAUX	HANKOW
ANGERS	SAIGON
LONGHES	SWATOW
NEW YORK	HAIPHONG
PEKIN	HANOI (Boreau)
TIEN TSIN	VOKOIANA
SHANGHAI	VLADIVOSTOK
HONGKONG	MOUKDEN
SINGAPORE	

Hãng ngành Saigon
8, quai de Belgique và Đ. rue d'Adran

Tính toán các tiền số sách bán.

Tính tiền (đồng) bằng phiếu cho vay bằng bạc đồng (piastres) lời hai ly 2%.

Tính tiền (đồng) bằng tiền quan (francs) có thể thời hạn bằng phiếu vay, hoặc của tờ bằng các thứ tiền tại Pháp-quốc lời hai ly rưỡi (2 1/2%).

Tính tiền gọi vào « caisse d'Epargne » (Kho Tiết-kiệm hoặc bằng tiền quan/francs) hoặc bằng bạc đồng (piastres). Về cách thức xin đến hỏi thêm.

Gửi tiền có định lệ, hoặc tính tiền tiền quan (francs), hoặc tiền bằng bạc đồng (piastres). Về giá bạc và cách thức, xin đến thăm.

Trả nợ thế có tiền đầu (Escorment) và lãnh đời nợ các giấy tờ về việc thương mại.

Sang giấy chấp nợ (traite), phiếu nợ (chèques), hoặc sang giấy nợ tại các xứ phía-nhật.

Cho hay và thi hành các việc cho nhà buôn-nợ (Banque) ăn chung các nơi.

Cho mượn tiền trước mà phải thế hạn hàng hóa công là văn khố

Tổng-lý
L. LASSEIGNE;

Khí nào có việc chỉ hi hệ muốn đổi đảng quan-khách mà chẳng dùng rượu Sâm-banh (Champagne) hiệu: **Tisane Marquis de Bergey**

Thứ vừa

Thi làm sao mà cho phi tình vui và đáng

Rượu này có một mình hãng Denis frères trả mà thôi.

Hàng Dầu
TRƯƠNG-VĂN-BÈN,

có bán cả thứ dầu

- Dầu phồng ăn thiệt ngon (62)
- Dầu dừa.
- Dầu xỏ thông có mùi hôi.
- Dầu mè thơm.
- Và Dầu bóng giá rẻ để thay hộp láng.
- Hành dầu đèn phồng thiệt tốt.
- Hành dầu để nấu.
- Hành dầu bột gạo.
- Hành dầu bột bông.
- Hành dầu để chế heo và bò ăn.

ĐỒ TỐT VÀ GIÁ RẺ HƠN!
Khách-trú

Hàng này mua ở đâu cũng phồng, ăn, bột gạo, bột bông, bột đậu, bột mè và bột cao-lô-couc. Mua giá khá hơn các nơi.

Xin Lưu ý: bán ai có muốn mua bán với tôi thì xin mời đến nhà hoặc viết thư hỏi thì tôi sẽ kiến và sau ông tiếp trước rất trọng thể và trả lời lập tức.

Nay tại:
TRƯƠNG-VĂN-BÈN
Hội-dồng quản-hạt,
Đường CAO-MÈN, cũ là CHỒN.

Hãy uống thử thứ rượu AMER HONORE
Là một thứ giải khát ngọt
Thượng hạng
Chỉ một mình hãng Denis frères có trả mà thôi.

CHU NHƯ BÀ TON

Dầu bôi bình họa mà hư mà tên nghệ bởi có khác mà liệt mà lao, thì cũng một cách trị mà thôi. Máu hư gần hoặc tại phần giữa vị thuốc bỏ huyết để các mà trị một kết bệnh. Khi mình mua thuốc Pilettes phải mua ở người thì chẳng những là để bình mà lại ít tốn tiền. Vì lại thích hợp người là để uống lành bệnh thêm cả rồi, nay mình uống cũng chế lành mạnh. Cho mình mình mua thuốc gì mà uống, thì bình để chúng lành, mà phải mất tiền, tiền hết thì còn lấy làm thêm ư. Thuốc của Pilettes phải trị bệnh để như thuốc, vì nó để trị được bệnh bằng nhiệt-đông-lại, rằng rằng đó là v. v. cũng là các bệnh liệt nhược thì mấy bình mà uống nó trị như thần. Vì lại thuốc này để uống về tiền mà mua lành bệnh.

PILOLES PINK
(BỘ HUYỀN HUY)

Trong các tên thuốc có bán, có bộ tên thuốc của ông de MARI et LAFITTE Pharmacien, de Saigon.

Pháp-Việt Khách-lưu
HOTEL DE FRANCE
No 155 Rue Catinat Saigon
MỸNH-HUY KỸ QUẢN LÝ

Kính-cung qui khách rõ, tôi là quản lý Pháp-việt khách-lưu này và cũng sửa soạn phòng nghỉ, một cách tỉ mỉ xin qui khách tưởng tình chớ có bất cảm ơn.

Nam-việt Khách-lưu
HOTEL D'ANNAM
No 80 Rue Charner et Caravelle Saigon
MỸNH-HUY KỸ QUẢN LÝ

Kính-cung qui khách rõ, kể từ tháng 1920 tôi mới đến mà làm quản lý là Hotel Annam (Nam-việt Khách-lưu) ở đường Charner và được 800 số 80. Vì vậy xin qui khách.

Vinh-hương Thương-nghệ
Công-ty

Để hơn và làm đẹp bộ hàng, giặc ghe chớ lười.

1) Sửa các thứ xe, bán đồ sơn, sơn, bán đồ sứ và sơn đồ sứ (trong các ván ván).

2) Tiêm trừ hàng hóa người nước và đồ đồ.

Vinh-hương, 10 Mars 1922.
Le Directeur-général,
M. NGUYEN PHU I-GAR.

Aux Fleurs Réunies
Ở đường Pellerin môn bãi số 75

Bán hàng tạp đồ thể để để dùng làm trang án mạc và tạp hóa.

Tiền may tuyên thợ Bắc Nam khéo thướt hạng. Xin Đàng-bang quen có.

Chỉ như: **TRẦN-THIÊN-QUI** của khải.

CORDONNERIE-CHAPELLERIE TONKINOISE
GRAVURE SUR MÉTAUX ET MARBRES

NGUYỄN-CHI-HÒA
Saigon — 23, Rue Catinat, 23 — SAIGON

Tôi có 30 thợ kỹ-thuật làm nhiều kiểu non-như lớp VÊ-LÊ, BÓ-TRĂNG VÀ VÀNG (MAY) và đóng thiệt chắc, bằng ĐÀ-TÂY, có đủ thứ màu DA.

3) Tôi cũng có thợ khắc CON-ĐÀU ĐONG VÀ CHẠM MỘ-ĐA ĐÀ CÀM-THẠCH đủ kiểu. Đi có nhiều v. & LỤC-CHAU mua ở NON VÀ GIẤY của tôi, đều được vừa ý hết và khỏe nơi NON VÀ GIẤY thiệt tốt mà giá lại rẻ, và làm thiệt mau. Xin qui viết chiếu có cho việc buôn bán của ông hàng ta được thành lợi trong lúc này.

Có sách mẫu (Catalog) gửi đi tặng qui khách.

BÁN SỈ CÓ GIÁ RIÊNG
Nguyễn Văn Thành
83 Rue Catinat. — Saigon.

Solution Pautauger

Những người thông thái Âu châu... đã chứng minh về các một thể chất khác biệt tại Âu châu có một chất khác biệt.

Chất là lina, lại hai ông danh y langsa... đã chứng minh về các một thể chất khác biệt tại Âu châu có một chất khác biệt.

Ông bác sĩ y học hàng nhất tại Paris là ông L. Pautauger tìm ra được chất chủ yếu của nước ra thành được phẩm, trộn lộn với ba thể khác mà làm ra một thể thuốc nước, đặt tên là.

Solution Pautauger

Đem cho thêm ba lya lina mà trị thuyên mễ triệu người bệnh.

Có phải là một thể thuốc linh nghiệm của các tên nên dùng khi các tên họ, mà có hơi rét, với đau trong họng và hơi khô mũi.

Như chữ tên bị bệnh họ gió mà nặng vì đau rất nơi họng, hoặc nếu chữ tên không thể làm sao hết được, thì chữ tên dùng thuốc thể thuốc này mà hơn được solution Pautauger, là thuốc lina cho hết họ và hết đau, mà lại làm cho ban đêm ngủ yên nữa.

Chữ tên khi cũng có nghe thấy biết heo nhiều người mà thấy buồn bực, xanh xanh, thì hào hào, xây xây, mà buồn bực, đầu óc mệt mỏi, nhọc nhọc, thì chớ, mỗi ngày, đau nhức ở nơi to mắt, miệng da nơi to mắt, là tai, bệnh uen nước tiểu ngọt.

Ky là trị thần thể này người kỳ hết hai chất mà chỉ hào hào và sự chú-chú biết chất chlorhydrate phosphate de chaux Hai chất này đến có trong Solution Pautauger là thuốc trị thuyên những người vron chứng bệnh ly.

Có phải các chi họ là có con mà được sức khỏe. Nếu muốn nuôi con cho khỏe, và để, nên con cái ốm o và khi

bẩm yếu, và nếu cho chúng nó trẻ ra được vạm vờ, sức khỏe, ăn chơi, thì nên cho chúng nó uống Solution Pautauger là thuốc ngừa cho chúng nó khỏi bệnh ho lao, khỏi què, khỏi bệu và khỏi bệnh dạng sần xa. Chúng nó mau lớn và vạm vờ. Những người tuổi trẻ mà làm công việc khổ nhọc thì cũng là vậy.

Những chứng bệnh chúng tôi mới kể trên đây mong họ cho người phải vron sạch thêm một bệnh nữa rất dữ tợn là bệnh họ lao, bệnh này tại Đông-dương người An-nam và Chi-na mất phải biết là bao nhiêu.

Chữ tên chúng nên ở họ, không lo tiêu trừ, để cho tới vron bệnh họ lao, gây kia không còn phổi thỏ, mà phải chết ngột. Solution Pautauger chẳng những là dự phòng thì bệnh, mà trong khi tiêu diệt bệnh căn thì chữ tên cũng lấy sức lực mình thêm lên. Khỏe khoắn trong mình, một mặt này về, tiếng nói, ăn ngon và lại trắng da mặt nữa.

Độ uống - Duyệt thường : từ 2 tới 4 muỗng lớn mỗi ngày cho người lớn.

Độ uống - Duyệt thường : từ 2 tới 4 muỗng nhỏ mỗi ngày cho con nít.

Cách dùng : Thuốc Solution Pautauger để uống và không phải li.

Uống thuốc Solution Pautauger liền trước bữa ăn, trộn một muỗng lớn trong nửa ly nước đường. Không nhỏ thì nước đường ít hơn một chút.

Đán tại : Pharmacie Principale Solirene, Saigon Pharmacie Franco Asiatique Helary, Cholón và trong các dược phòng.

PHARMACIE SHANGHAI

Có trông rắng và thay con mắt

M. Trilla-Cuong, chủ-nhơn ở đường Marins số 183, Cholón, gần ở Saigon thị tiệm của M. J. Hà-kim-Tường, N° 9 Boulevard Gallieni và M. Cam-Lan N° 27 rue d'Adran có trữ bán các thuốc của đồn đường

CÁO BẠCH

Bản hiệu có trữ bán thuốc Langas, Ang-lô, Hướ-hỷ, cũng các thứ thuốc khác sau này và có gửi bán nơi các tiệm thuốc ở Lạc-tinh. Chữ quí-vị muốn dùng, gửi thư đến cho tôi, hoặc gửi Mandat theo một lược hay là gửi thư không tiền, sẵn lòng gửi thuốc lập tức mà gửi Centre remboursement, (nghĩa là đem tiền dần mà trả mà lấy thuốc). Còn chữ quí-vị muốn hỏi thăm việc thuốc men công bệnh, hãy chi thì tôi cũng sẵn lòng trả lời.

NGƯỜI TÂM BẠCH TRƯỚC ĐƯỢC PHÒNG (THUỐC ĐAU LẠU)

Tuần n trường những bệnh nặng độc kỳ như là do nơi việc phòng sự quí đó, sự: không đủ mà gần gần cuộc phòng thân, như n thấp khí, nhiệt độ: mà sanh bệnh đau đầu, đau gối, nước đại độc hoặc đó, hoặc vàng, nóng này, ấy là những chứng đau lâu chắc chắn. Bón đường

xét kỹ về ra thứ thuốc này chọn tên thuốc tốt tính hòa bình không nhiệt không lạnh, bắt buộc ngay yếu để mạnh bị có bệnh đau đầu, dùng đến là thấy thần hiệu bởi họ người khí, tiêu ảnn giông độc. Con trai đau bị bệnh này trong ở đại như. Dùng đến thuốc này hay làm Bón bà có huyết bạch cũng trị được cả, uống vào

khỏi sanh ghê sanh chốc khỏi bệnh huê huyết tuyệt độc khỏi uống thuốc trị được.

Bệnh nhẹ dùng chừng một hai lần thầy thuốc. Còn bệnh nặng thì bốn năm lần một tuần, không đau đi đâu là nữa. Những bệnh như vậy ai dám chắc khỏi đau đầu nếu chỉ ra vron nhâm các chứng nói là lấy mau dùng thuốc này trong một vài ngày thì hết. Phải là một thuốc phòng ngừa đau nhức như trên đời.

Mỗi ve giá là 0\$ 10 - 12 ve giá 1 4\$ 00

CÁCH DÙNG : Ngày thứ nhất uống ngày 1 ve, ngày sau mỗi ngày 2 ve nửa ve chia làm 3 lần, sớm mới, trưa và tối, khi đói bụng nên uống.

Cứ - ăn : Đồ ăn, rau, tôm cua và phải cứ đường ngủ với đơn bà.

TỔC CHỈ NHA TIẾNG ĐƯỢC THUY (THUỐC NHƯC RANG)

Chứng nhức răng và đau răng là chứng mọi người thường có. Giả háy do nơi phòng hôi biền sanh, hoặc gọi sâu ăn răng nứt đau một cách khó chịu lắm. Ăn ngũ không đắng. Bón đường chế phương thuốc này rất hay dùng lên ước thì hết đau hết nhức, chết sâu tiêu trùng, giải phong gian hòa máu như thường hết sưng đau răng đau cách gì cũng trị được cả thấy.

CÁCH DÙNG : Lấy bông gòn và nhỏ những nước thuốc cho đều đắp vào chỗ nhức đau, hoặc nhét vào lỗ răng bị sâu ăn sâu để trong giấy lát thì hết đau. Thật là một phương thuốc đau răng rất quý hiếm hiện đời.

Mỗi ve giá là 0\$ 20 - 12 ve giá 2\$ 00

Advertisement for M. F. MICHEL, CAFFORT Successeur, 36 rue Castelnau. Text: CÓ MỘT MÌNH NHÀ NÀY CÓ QUYỀN THAY MẶT CHO NHÀ ĐỨC SÙNG VÀ LÀM XE MÁY TẠI THÀNH St-Étienne. Mã thời. Cô Bán SÙNG đủ thứ và đủ kiểu. BI, THUỐC, ĐẠN, XE MÁY, BANG-HỒ và ĐỒ NỮ-TRANG. Số cả liệt kê giá rẻ. Lục-Châu mua mua vật chi thì xin để thư này. M. F. MICHEL, CAFFORT Successeur, 36 rue Castelnau - Saigon.

Advertisement for Michel NGUYỄN-HIỆP ĐOÀ. Text: TRẠI TRỢ-MỘC CHẠM VÀ CH. Michel NGUYỄN-HIỆP ĐOÀ. Tại chợ Lớn-Thị trấn, đường Alsace. Trại tại đường toàn cầu-lai, trác, gỗ đóng các món theo kiểu kim thời. mặt cầm-thước, thành cầm hay không mặt gỗ liền bốn kiền. mặt cầm-thước, thành cầm hay không mặt gỗ liền, bốn trụ, một trụ. Bàn lòn 12 trụ, bàn rượu, bàn Salon, bàn lật. Tủ áo, tủ rượu, tủ thờ cầm hay chạm vắn ba, hai, một, vắn, vắn. Qui ông muốn đặt xin gửi hình hay là đến tại nhà tôi mua mua đồ có sẵn.

Advertisement for VICHY CELESTINS. Text: KHOẢN CHẤT THUY (Nước suối kim thạch). VICHY ÉTAT. PHÁP QUỐC TIỀN. VICHY CELESTINS. VICHY GRANDE-GRILLE trị bệnh đau gan và bệnh đám. VICHY HOPITAL trị bệnh thương tỉ, trường nhiệt. Hay cai chứng đỡ gỏi mợ, khi mua phải chỉ cho đúng thứ nước nào mình muốn dùng. VICHY SEL VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước suối kỳ mà ra. Có hộp và có ve. PASTILLES VICHY-ÉTAT mỗi khi ăn cơm rồi uống chừng 2, 3 hoàn thì dễ tiêu hóa. COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT dùng để cho mình dọn nước xit (Mát-hồ-chết).

Carte de la Mage a: Brou milla ex uniano Saigon le 11 Decembre 1920. Saigon - Imp de l'Union L'Administrateur Gérant: NGUYỄN-VĂN-CỬA